

*Dr Mile BJELAJAC*

**NAUČNI SKUP „SRPSKO-GRČKI ODNOSI U PRVOJ  
POLOVINI XX VEKA” ODRŽAN U  
BALKANOLOŠKOM INSTITUTU U SOLUNU OD 8. DO  
10. MAJA 2003. GODINE.**

Povodom 50-te godišnjice od osnivanja Balkanološkog instituta u Solunu (Institute for Balkan Studies, Thessaloniki) održan je međunarodni naučni skup na temu srpsko-grčkih odnosa u prvoj polovini 20. veka. Pored saradnika iz samog Instituta u Solunu, učešće su uzeli istoričari sa tamošnjih univerziteta, a iz Beograda su učestvovali saradnici Balkanološkog instituta SANU, Filozofskog fakulteta i Instituta za noviju istoriju Srbije.

Skup je svečano otvoren uz prisustvo zvanica iz javnog i političkog života i popraćen od svih glavnih medija.

Tema koja je odabrana da se obeleži pola veka postojanja Instituta imala je za današnje vreme i okolnosti pozitivno simbolično značenje, ali tokom prezentacije referata kao da se iskristalisalo pitanje –odakle toliko pozitivnih stavova u jednoj i drugoj javnosti pored brojnih sporenja, sukobljenih interesa u pogledu teritorija, slobodne zone u Solunu, svrstavanja Jugoslavije uz jednu stranu u građanskom ratu, oscilacije u Venizelosovoj politici prema severnom susedu i sl, izbegavanje čvrstih savezničkih veza i obaveza. Ovo je na neki način već naglašeno u uvodnoj reči direktora instituta Prof. Ioannis Mourelasa, a dobilo je svoj razrađeni oblik u petnaestak uvodnih referata. Tako je u referatima razmatran kontroverzni saveznički odnos iz 1912. godine (E. Katsiadaki-Gardika), grčko-srpski odnosi u svetlu makedonskog pitanja (I. Michailides), jugoslovensko-grčki odnosi u kontekstu francusko-italijanskog antagonizma na Balkanu (S. Sfetas), stav Jugoslavije na konferenciji u Lozani 1922-3 povodom pitanja

Trakije (M. Stavrinou), prevazilaženje neprijateljstva nastalih tokom grčkog građanskog rata i stvaranje novog savezništva početkom 1950-ih (E. Hatzivassiliou).

Saradnici iz Beograda pristupili su temi iz različitih uglova. Kolega D. Bataković se osvrnuo na odnose Srbije i Grčke u Prvom svetskom ratu (Serbia and Greece during the First World War: An Overview), M. Svirčević je sačinio komparativnu analizu srpskih i grčkih ustava pre Prvog svetskog rata (Constitutional Systems of Serbia and Greece on the Eve of the First World War); M. Ristović je na osnovu istraživanja jugoslovenskih i grčkih arhiva referisao o vremenu zaoštrenih odnosa posle 1945. godine i malom neobjavljenom ratu na zajedničkoj granici (An Undeclared War: Incidents on the Yugoslav-Greek border, 1945-1950); M. Bjelajac se osvrnuo na srpsko viđenje grčkog saveznika u 20. veku, sa posebnim osvrtom na promovisanje politike Balkanskog pakta posle 1949. godine (Greek Ally in the First Half of the 20<sup>th</sup> Century –Serbian Perception); kolegica J. Đorević-Jovanović je skupu predstavila svoja istraživanja na temu prezentacije Grčke u srpskoj periodici (Greece in Serbian Periodicals –First Half of the 20<sup>th</sup> Century).

Referati nekoliko mlađih grčkih kolega obogatili su saznanja o zajedničkoj prošlosti iz ugla onovremenih medija – percepcija drugog (A. Mouzakiti, „Raports on Yugoslavia in Press of Thessaloniki, 1924-19292”; L. Hassiotis, „Greek-Serbian Relations in the Greek Press. The case of *Efimeris ton Valkanion*, 1930-1936”, A. Koulas, „The Liberation of Thessaloniki in the Serbian Press”).

U pratećim programima ove konferencije održan je i okrugli sto na temu savremenih kretanja na Balkanu, perspektivama konačnog rešenja brojnih još uvek otvorenih problema (Kosovo, Makedonija, Albanija itd.) i perspektive grčko-srpskih odnosa s obzirom na ulogu koju Grčka ima u okviru EU i NATO. U ovom delu programa učešće su uzeli ambasador Srbije i Crne Gore u Atini, dr Dušan Bataković i sa grčke strane nekoliko bivših i aktuelnih ambasadora i analitičara (A. Mallias, Ph. Kozyrus, K. Hatzikonstantinou).

Referati učesnika će u skladu sa tradicijom Instituta biti objavljeni u posebnom zborniku sledeće godine.